

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. & 2. Secundum principale argumentum ponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

vel similia sunt; unde minime significat plura ut plura, quia non representat illa secundum quod inter se differunt: ergo signum evidens est huic voci ens, respondere etiam in mente unum conceptum formalem, quo immediate, adæquate, & clare concipiatur, quod per hanc vocem significatur, hoc est, habere esse sub hac communi ratione; vel potius è contrario hoc signum colligimus ex tali modo concipiendi res vno conceptu talis nominis impositionem processisse.

Tunc sic: illa vox terminata ad ens distinguitur, & præscinditur realiter ab his vocibus, substantiam, accidens, ens per se, & ens in alio, significantibus, ut ex ipsis terminis patet; sed voces significant conceptus, vel proportionantur cum conceptibus formalibus: ergo conceptus formalis representans ens, distinguitur à conceptibus significantibus substantiam, & accidens, & præscinduntur ab illis. Unde tres istæ cognitiones formales, ens, substantia, accidens, non minus realiter distiguntur, quam illæ voces ens, substantia, accidens.

- 21 Vergetur, experimento. Quia dum audimus nomen ens, ipsa experientia convincitur, mentem nostram non distrahi; aut dividi in plures conceptus, sed potius colligi ad unum, sicut cum concipit hominem, animal, &c. ergo signum evidens est, conceptum formalem entis esse unum sicut est vnus conceptus animalis.
- 22 Tertio probatur idem antecedens. Nam si dum concipio ens, conciperem etiam substantiam, & accidens, ac proinde representarentur illa in cognitione entis, similiter representarentur omnia alia præter substantiam, & accidens, ut sic, v. g. Deum, & creaturas, item conciperetur Deus secundum relationes divinas, sed hoc est falsum; nam ens cognoscitur per cognitionem naturalem, & relationes divinas per cognitionem supernaturalem: ergo id, ex quo sequitur, &c. sequela illa sic probatur. Quia ideo cognitio entis representat substantiam & accidens per vos, ac proinde intellectio, & conceptus entis non præscinditur à conceptibus substantiæ, & accidentis, quia ens transcendit substantiam, & accidens; sed etiam transcendit Deum, & relationes divinas: ergo cognitio entis esset cognitio relationum divinarum. Præterea. Quia non solum cognitio ente, cognoscerentur accidens, & substantia, sed etiam omnia inferiora, quæ transcenduntur à substantia, & accidente; nam sicut ens, quia transcendit substantiam, & accidens, non potest vnico actu cognosci sine substantia, ita substantia, quia transcendit completam, & incompletam substantiam, non poterit cognosci sine illis; quia ubi est eadem ratio formalis, est idem effectus, vel quasi effectus formalis. Item completa substantia non poterit concipi sine Deo, Angelo, homine, leone, &c. sicut neque incompleta substantia quin cognoscat materia, forma, & vnio. Neque accidens sine absoluto, & respectivo; neque absolutum sine quantitate, qualitate, &c. sed hoc est plane absurdum; alias omnia creata, & increata, actualia, futura, & possibilia secundum vltimas differentias singulatas earum vnica cognitione simpliciter, representantur ab intellectu hominis: ergo licet cognoscat ens, non debent necessario cognosci omnia inferiora entis, quia esset infinita cognitio; Imo neque aliqua debent necessitatio

cognosci cognitio ente, quia non datur maior ratio aliquorum quam omnium; siquidem tota ratio propter quam cognoscerentur aliqua inferiora est transcendentia entis in illa; sed transcendentia entis est æqualis in omnibus: ergo ratione transcendentie omnia cognoscerentur vnica cognitione. Ne: ergo hæc absurda sequantur, dicendum est, cognitionem entis in communi, non esse eandem ac cognitionem inferiorum entis, sed potius distingui vniam ab aliis, & existere realiter vniam sine aliis; ac proinde præscindi realiter conceptum entis ut sic à conceptibus particularium entium.

SUBSECTIO I.

Secundum principale argumentum ponitur.

Secundo sic argumentor. Quia cognitio evidens naturalis, & scientifica distinguitur, & præscinditur realiter à cognitione probabilis, confusa, seu fidei tam supernaturali, quam naturali, sed cognitio entis ut sic in metaphysico sapiente est cognitio clara, scientifica, & evidens; & cognitiones particularium entium aliquæ sunt fidei divinæ, & supernaturales; aliæ fidei humanæ; aliæ opinativæ; aliæ falsæ, & erroneæ: ergo cognitio entis ut sic distinguitur, & præscinditur realiter à cognitionibus particularium entium. Maior quoad primam partem, sine controversia est vera; nam in metaphysica evidenter agitur de ente ut sic, ac proinde propria, & vera definitio illius essentialis traditur, dicendo: ens reale est quod non repugnat existere à parte rei, &c. quæ cognitiones in omnium sententia evidentiam continent: ergo cognitio entis ut sic est cognitio evidens in metaphysico sapiente. Minor quoad secundam partem evidenter probatur, quia cognitio vnionis hypostaticæ, cognitio gratiæ habitualis, characteris sacramentalis, visionis beatificæ, & reliquorum habituum, & actuum supernaturalium inmitentes auctoritati divinæ sunt cognitiones fidei supernaturales, & si imitantur tales cognitiones auctoritati humanæ, sunt fidei humanæ. Item existentia Angelorum cognoscitur non scientificè, sed per fidem, vel per opinionem, ut tractatum de Angelis late probavimus.

Item Philosophi cognoscunt evidenter intellectum humanum esse ens, & nihilominus, opinative tantum cognoscunt esse accidens. Unde postquam demonstrant in homine dari entitatem productivam intellectuum, inquirunt, sitne substantia, vel accidens? & tali quæsito respondent alij dicentes identificari cum anima, ac proinde esse substantiam; alij vero negantes talem identitatem, ac proinde affirmantes esse accidens solum probabilibus fundamentis nixi, unde talis cognitio est opinio, & non scientia.

Tandem omnes cognoscunt evidenter, quantitatem esse realitatem, & nihilominus controversatur inter reales, & nominales, an sit substantia, vel accidens; sed vnio hypostatica, gratia, habitus, & actus supernaturales, &c. sunt particularia entia inferiora respectu entis ut sic: ergo cognitiones particularium entium sunt fidei divinæ; fidei humanæ, & opinativæ. Item, inter illas opiniones sunt aliquæ falsæ, & erroneæ, ut supra late probavimus. Et ratio est evidens. Quia veritas

confi

Quaest. VI. Vtrum Conceptus, &c. 169

constitit in indivisibili. Vnde à sola vna ex duabus opinionibus contradictorie oppositis debet attingi, quia impossibile est vt duæ cognitiones contradictoriae sint simul verae; ergo altera, quæ non attingit veritatem, necessario est erronea, & falsa; ex quo evidenter colligitur esse verissimam rotam nostram Minorem quoad vtramque partem; videlicet cognitionem entis vt sic esse scientificam, evidentem, & claram; & cognitiones particularium entium esse confusas, obscuras, falsas, & erroneas, &c.

24 Maior prima, & præcipua est evidens, in omnium sententia; Nam cognitio naturalis, & supernaturalis distinguuntur inter se realiter; neque in vnam, & eandem entitatem possunt coalescere; vt in *Physicis disputat. de potentia obedientiali* demonstravimus.

Item, scientia ratione suæ evidentiae, & claritatis distinguitur realiter ab opinione, & fide humana propter obscuritatem, & fallibilitatem earum; nam ex obiecto formali distinguuntur specie, & essentialiter; atqui duæ species distinguuntur realiter, vt videre est in actu odij, & actu amoris, in actu metaphysico, & logico, in actu matematico, & physico; qui omnes distinguuntur realiter, quia specie, & essentialiter ex obiecto formali distinguuntur; alias, si vna, & indivisibilis entitas esset duarum specierum completarum, etiam posset dari à parte rei vna entitas, quæ simul esset homo, & equus, Leo, & Elephas essentialiter, & sic omnis chimæra posset existere à parte rei; quod non solum naturaliter, sed etiam supernaturaliter ab omnibus negatur posse contingere, quia asserunt implicare evidentem contradictionem, cuius fundamentum non est aliud, nisi quod duæ species sint vna, & eadem entitas, in quo maxima, & immediata repugnantia clucescit; sed actus fidei divinæ, & actus fidei humanæ, ille supernaturalis, hic naturalis; actus scientiæ, & opinionis, actus verus, & falsus sunt diversæ species, & essentialiter distincti in suo ordine actuum intellectus, non minus, ac in ordine substantiæ homo, & equus distinguuntur specificiter; ergo cognitio evidens naturalis scientificæ, & cognitio fidei, opinionis, & erronea distinguuntur, & præcise distincte realiter.

25 Confirmatur cum Patre Hurtado. Specie distinguuntur actus, quo concipio ens vt sic ab actu, quo clare concipio accidens, & quo concipio substantiam, & ab vtraque simul: ergo est vnus actus. De consequentia non dubium, quia si non esset ab vtraque distinctus, non differret ab vtraque. Duæ primæ antecedentis partes etiam liquent. Tertia probatur, quia actus, quo concipio ens vt sic, illud facit prædicabile prædicatione formali, & non identica; actus autem, quo concipiuntur substantia, & accidens, non faciunt ens prædicabile formaliter, sed identice: ergo differunt illi actus. Antecedens patet, quoad primam partem, quia hæc prædicatio: substantia est ens, non est identica, sicut hæc, Petrus est Petrus. Secunda pars probatur, quia si ens conciperetur, & conceptu proprio substantiæ, & alio accidentis, vtrumque obiectum non prædicaretur de substantia, esset enim falsa propositio hæc: substantia est ens, quia haberet hunc sensum: substantia est substantia, & accidens: ergo tantum prædicaretur substantia cognita in ratione substantiæ: ergo hæc propositio, substantia est ens, esset identica. Patet consequentia: quia propositio

R. P. Ideph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

identica est qua subiectum, & prædicatum, & sunt realiter idem, & eodem modo nosentur: vt Petrus est Petrus, vel hic homo; sed in hac propositione substantia est ens, subiectum, & prædicatum sunt idem, (vt patet); & concipiuntur eodem modo: ergo est identica. Probo Minorem. Quia *ly ens*, per se est substantia clare cognita vt substantia, quæ in subiecto eodem modo concipitur: ergo subiectum, & prædicatum eius propositionis: substantia est ens; eodem profus modo concipiuntur.

Dices, quantum ad rem prædicatam esse idem prædicatum cum subiecto, non tamen quantum ad modum prædicandi; (vt aiunt Dialectici).

27 Contra, modus prædicandi est etiam idem, quia modus concipiendi prædicatum est per se idem cum modo concipiendi subiectum; quia vtrumque est ens cognitum clare vt substantia; Dialectici autem loquuntur de prædicato cognito diverso modo; ac subiectum, vt in hac enunciatione, Petrus est homo: prædicatum enim concipitur vniuersalius, quam Petrus, & non in particulari. Quapropter idem homo prædicatur de Paulo quantum ad modum; quod repugnat; si homo supponeret quantum ad modum pro solo Petro cognito in particulari: ergo si ens ex parte subiecti est substantia clare cognita: similiter, & ex parte prædicati, prædicatio erit identica: ergo vt sit formalis, opus erit, vt ens significet eam confuse cum accidente, vt homo significat Petrum confuse cum Paulo.

28 Declaratur amplius, ens vt sic, (quamvis non prædicatur vniuersale) est vniuersale, & ratio logice communis substantiæ, & accidenti: ergo ens vt sic cognoscitur vno actu non representante in particulari substantiæ, & accidentis. Probo consequentiam; quia obiectum cognitum duobus actibus in particulari secundum suas differentias, non potest prædicari vt quid commune; quia duo actus clari circa duas differentias, illas in se distinguunt, & (vt ita dicam) æquivalent; nec dant vnitatem communem; quæ oritur ex actu confuso non discernente differentias; ea enim ratione Deus non facit vniuersalia, quia penetrat omnes differentias; nec nos facimus hominem vniuersalem per vnum, vel plures actus; quibus concipimus clare Petrum, & Paulum; Ratio à priori est, quia tunc re, & ratione sunt omnino plura obiecta, & nullo modo vnum; licet eodem actu noscantur.

SVBSECTIO III.

Tertia ratio principalis ponitur.

29 Tertio sic specialiter arguuntur. Intellectus noster distinguit conceptum entis pro vt sic à creato, & increato, substantia, & accidenti; sed hæc distinctio consistit in separatione conceptuum formalium, secundum quam vno conceptu cognoscatur ens pro vt sic, & altero particulare ens creatum, vel increatum: ergo datur vnus conceptus formalis, præcise pro solo ente vt sic. Maior est certa, & evidens, quia conceptus communis differt ratione à particulari, vt satis in Logica probatum est; & quia ens secundum se, & pro vt tale neque dicit creatum, neque increatum, neque substantiam, neque accidens,

Y nos